

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ

Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ
Β' ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
& ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

ΕΡΓΟ: ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Την Δευτέρα 2 Δεκεμβρίου και ώρα 10:00 στην αίθουσα 7 ενόψει της Διεύρυνσης Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης - ΤΕΙ Καλαμάτας, θα πραγματοποιηθεί ημερίδα, με θέμα:

Νέα Τμήματα ΤΕΙ Καλαμάτας
Τμήμα Ελεγκτικών και Ασφαλιστικών Εργασιών
Τμήμα Τεχνολογίας Γεωργικών Προϊόντων

Η είσοδος θα είναι ελεύθερη για όσους ενδιαφέρονται να παρακολουθήσουν την ημερίδα.

Ο Πρόεδρος του ΤΕΙ Καλαμάτας

Δημήτριος Νικόπουλος
Καθηγητής

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Του Κώστα Δελίδη
Ειδικού Γραμματέα ΥΠΕΠΘ

Ο όρος παγκοσμιοποίηση βρίσκεται στο καθημερινό λεξιλόγιο πολλών φορέων, επισήμων οργάνων αλλά και απλών πολιτών. Με μία τέτοια μεγάλη συχνότητα εμφάνισης και χρήσης είναι αναμενόμενο να παρατηρούνται υπερβολές και να δημιουργούνται παρεξηγήσεις και παρερμηνείες του όρου. Η μεγάλη προβολή που έχει δοθεί και από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης σε διάφορα γεγονότα που έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με την παγκοσμιοποίηση συνετέλεσε ώστε η έννοια της παγκοσμιοποίησης να αποκτήσει τόσο μαγικές για μερικούς όσο και δαιμονικές για άλλους ιδιότητες.

Η παγκοσμιοποίηση δεν είναι καινούργιο φαινόμενο. Η διαδρομή της ανατρέχει στα βάθη της ιστορίας ξεκινώντας από την εποχή που άρχισαν να σχηματίζονται οι πρώτες κοινωνικές ομάδες. Η προσπάθεια διεύρυνσης της επιρροής μιας ομάδας ξεκινούσε από κάποιες ουσιαστικές αιτίες που κατά καιρούς είχαν ή συγκεκριμένα μεμονωμένα συμφέροντα ή και συνδυασμό συμφερόντων. Συνήθως εκδηλώνονταν είτε με τη μορφή της αποικιοκρατίας είτε με τη μορφή της κατάκτησης εδαφών είτε με τη μορφή κοινωνικοπολιτικών και οικονομικών συμφωνιών διακίνησης εμπορευμάτων και κεφαλαίων για την εξυπηρέτηση συγκεκριμένων συμφερόντων.

Συνήθως, οι τέτοιου είδους ιστορικές διεργασίες συνοδεύονταν και από κάποια τεχνολογική εξέλιξη μεγάλης κλίμακας που έφτανε μέχρι και τα όρια της τεχνολογικής επανάστασης. Η βελτίωση της ναυσιπλοΐας π.χ. στην εποχή της άνθησης του αρχαιοελληνικού πολιτισμού οδήγησε στη μεγάλη δημιουργία αποικιών σε ολόκληρο το Μεσογειακό χώρο που για την εποχή εκείνη ήταν μια μορφή κλασσικής παγκοσμιοποίησης. Στο διάβα της ιστορίας μπορούν να βρεθούν πολλά παραδείγματα παρόμοιων προσπαθειών διεύρυνσης επιρροής. Μέσα σ' αυτά δειγματοληπτικά μπορούν να αναφερθούν : η εκστρατεία του Μεγάλου Αλεξάνδρου, η δημιουργία της Ρωμαϊκής, της Βυζαντινής και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, οι διάφορες προσπάθειες των Ευρωπαίων Ηγετών για την δημιουργία Αυτοκρατοριών κτλ.

Στις μέρες μας η παγκοσμιοποίηση εμφανίζεται με κάπως διαφοροποιημένο πρόσωπο και σχετίζεται άμεσα με τη μεγάλη εξέλιξη των τεχνολογιών της επικοινωνίας και την γρήγορη διακίνηση της

πληροφορίας. Μετά την κατάρρευση του Υπαρκτού Σοσιαλισμού οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής βρέθηκαν στη θέση της ηγέτιδας πλανηταρχικής δύναμης και έτσι εύκολα αυτοχρήστηκαν σημαιοφόροι της παγκοσμιοποίησης.

Σε τούτο συνετέλεσαν και δύο βασικοί καθοριστικοί παράγοντες :
Πρώτον η φιλοσοφία του κοινωνικοοικονομικού συστήματος που στηρίζεται καθαρά στις αρχές της ελεύθερης αγοράς και
Δεύτερον η ηγετική θέση των Ηνωμένων Πολιτειών στις εξελίξεις των τηλεπικοινωνιών και της διακίνησης της πληροφορίας συνδυασμένη με την επικράτηση της αγγλικής γλώσσας.

Μέσα σε ένα τέτοιο κλίμα ξεκίνησε η διαδικασία εφαρμογής της Γενικής Συμφωνίας Εμπορίου στις Υπηρεσίες (General Agreement on Trade in Services) της γνωστής GATS που οργανώθηκε από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου και σχεδιάστηκε για την απελευθέρωση της παγκόσμια οικονομίας.

Είναι γνωστό σε όλους ότι η πορεία της GATS βρίσκεται ακόμη στα πρώτα στάδια της υλοποίησης της και ότι σχεδόν όλες οι χώρες του πλανήτη ασχολούνται με αυτήν κατά τον έναν ή τον άλλον τρόπο. Είναι επίσης γνωστό ότι, ενώ στην αρχή ξεκίνησε σαν προσπάθεια ελεύθερης διακίνησης προϊόντων και κεφαλαίων, γρήγορα επεκτάθηκε και σε άλλους χώρους συμπεριλαμβανομένης και της εκπαίδευσης.

Προκειμένου να γίνει μια εμπειριστατωμένη ανάλυση μερικής, ολικής, ή και μηδενικής ένταξης της Ανώτατης Εκπαίδευσης στο κλίμα παγκοσμιοποίησης είναι απαραίτητο να επισημανθούν ορισμένα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της Ανώτατης Εκπαίδευσης της εποχής μας.

Είναι κοινά αποδεκτό από όλους ότι τα χαρακτηριστικά της Ανώτατης Εκπαίδευσης έχουν μεταβληθεί δραματικά τις τελευταίες δεκαετίες. Ένας από τους παράγοντες για την εξέλιξη αυτή υπήρξε και η αναγκαιότητα μαζικοποίησης της Ανώτατης Εκπαίδευσης αντικαθιστώντας την επιλεκτική εκπαίδευση. Μέσα στην αναγκαιότητα μαζικοποίησης της Ανώτατης Εκπαίδευσης εντάχθηκε και η ~~επα~~ δια βίου εκπαίδευση που καλείται να συμπληρώσει τη συμβατική εκπαίδευση ικανοποιώντας την αναγκαιότητα συχνής και συνεχούς ανανέωσης της γνώσης. Όλα αυτά είχαν σαν αποτέλεσμα την αλλαγή της φυσιογνωμίας (profile) των κλασσικών Πανεπιστημίων που εκπροσωπούσαν αποκλειστικά το χώρο μέχρι πρότινος.

Έτσι, στο χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης προέκυψαν και νέου τύπου Ιδρύματα περισσότερο προσανατολισμένα προς επιστημονικά και τεχνολογικά πεδία που ικανοποιούσαν συγκεκριμένες ανάγκες της

ενθαρρύνει τα εθνικά εκπαιδευτικά συστήματα των Ευρωπαίων, ενώ συγχρόνως θα πριμοδοτεί την πολιτιστική τους διαφορετικότητα στην ποιότητα και στην ανταγωνιστικότητα.

Μέσα σ' αυτό το κλίμα της ανταγωνιστικότητας που λειτουργεί σε διαφορετικό βαθμό από χώρα σε χώρα και σε παγκόσμια κλίμακα, έχουν αναπτυχθεί διάφοροι μηχανισμοί παροχής διεθνικής εκπαίδευσης. Μερικοί από τους μηχανισμούς αυτούς είναι:

To Franchising: ορίζεται ως η διαδικασία σύμφωνα με την οποία ένα Ίδρυμα Ανώτατης Εκπαίδευσης ("Franchiser") από μια συγκεκριμένη χώρα δίνει το δικαίωμα σε ένα άλλο Ίδρυμα ή Οργανισμό ("Franchisee") από την ίδια ή άλλη χώρα να παρέχει τις εκπαιδευτικές του υπηρεσίες (π.χ. όλο ή μέρος ενός ή περισσότερων από τα εγκεκριμένα Προγράμματα Σπουδών/ τίτλος σπουδών).

Τη Διαμόρφωση Προγραμμάτων (αδελφοποίηση κλπ): αναφέρεται σε εκείνες τις διϊδρυματικές συμφωνίες όπου δύο ή περισσότερα Ιδρύματα συμφωνούν να ορίσουν από κοινού ένα Πρόγραμμα Σπουδών όσον αφορά τους βαθμούς των μαθημάτων και την μεταφορά βαθμολογίας, έτσι ώστε οι φοιτητές που ακολουθούν τις σπουδές τους σ' ένα Ίδρυμα να μπορούν ν' αναγνωρίσουν τους βαθμούς τους από ένα άλλο και επίσης να μπορούν να γίνουν δεκτοί για μεταγραφή για να συνεχίσουν τις σπουδές τους. Είναι το γνωστό μας σύστημα ECTS (European Credit Transfer System).

Το Παράρτημα Πανεπιστημίου: ιδρύεται από ένα Ίδρυμα Ανώτατης Εκπαίδευσης από μια χώρα σε μια άλλη χώρα με σκοπό να προσφέρει εκεί τα εκπαιδευτικά του προγράμματα /τίτλους σπουδών.

Το Αυτόνομο Ίδρυμα: ένα αυτόνομο Ίδρυμα το οποίο ανήκει, όσον αφορά την οργάνωση και το περιεχόμενο σπουδών του, σε ένα συγκεκριμένο εθνικό εκπαιδευτικό σύστημα, αλλά χωρίς να είναι αναγκαίο να έχει δική του Πανεπιστημιούπολη στη χώρα ή το σύστημα στο οποίο ανήκει και λειτουργεί με παράρτημα σε μια άλλη χώρα.

Τα Ανεξάρτητα Πανεπιστήμια (Corporate Universities): αυτά οργανώνουν τις δικές τους δομές ή τα Προγράμματα Σπουδών, χωρίς να ανήκουν σε ένα εθνικό σύστημα Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Τα Διεθνή Ιδρύματα: προσφέρουν "διεθνή πτυχία" τα οποία δεν αποτελούν μέρος ενός συγκεκριμένου εκπαιδευτικού συστήματος.

Η εξ αποστάσεως Εκπαίδευση: περιλαμβάνει μεγάλης κλίμακας μορφωτικές δραστηριότητες που χαρακτηρίζονται από την απόσταση μεταξύ δασκάλου και μαθητή. Αυτές οι μορφωτικές δραστηριότητες ή το πλαίσιο μέσα στο οποίο οργανώνονται, μπορούν ή όχι να ανήκουν στο σύστημα Ανώτατης Εκπαίδευσης μίας συγκεκριμένης χώρας.

Τα Εικονικά Πανεπιστήμια: των οποίων η μοναδική επαφή με τον μαθητή γίνεται κυρίως με ηλεκτρονικά μέσα ή /και μέσω του διαδικτύου.

Μερικοί από τους μηχανισμούς αυτούς έχουν αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό. Το εικονικό Πανεπιστήμιο π.χ. του Phoenix University των Ηνωμένων Πολιτειών φημολογείται ότι έχει 250.000 φοιτητές.

Αρκετοί από τους παραπάνω μηχανισμούς που αναπτύσσονται τόσο από Αμερικανικούς όσο και από Ευρωπαϊκούς φορείς υπάρχουν και αναπτύσσονται και στη χώρα μας και φαίνεται να βρίσκουν πρόσφορο έδαφος ανάπτυξης λόγω της μεγάλης ζήτησης για ανώτατη εκπαίδευση. Οι διεργασίες που γίνονται με σκοπό την ενιαιοποίηση της ευρωπαϊκής ανώτατης εκπαίδευσης προκειμένου να αποκτήσει και εξαγωγικά χαρακτηριστικά εμπεριέχουν και στοιχεία εξαγωγής εκπαίδευσης από χώρα σε χώρα και μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η χώρα μας από την άποψη αυτή είναι εισαγωγέας ανώτατης εκπαίδευσης άλλων Ευρωπαϊκών χωρών κυρίως της Μεγάλης Βρετανίας. Μέσα σ' αυτό το κλίμα καλείται να δραστηριοποιηθεί και να επιβιώσει η Ελληνική ανώτατη εκπαίδευση.

Οι φορείς της Ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης συμμετέχουν ενεργά στις Ευρωπαϊκές διεργασίες. Βέβαια, η χώρα μας είναι πρωταθλητής στην εξαγωγή φοιτητών σε άλλες χώρες δεν είναι όμως εξαγωγέας εκπαίδευσης έτσι ώστε να μπορεί να εκμεταλλευτεί τις ευκαιρίες που δίνει η παγκοσμιοποίηση. Οι ρυθμοί προσαρμογής προς την υιοθέτηση της κοινής Ευρωπαϊκής πολιτικής και οι υποστήριξη προς το ευρωπαϊκό κεκτημένο είναι ικανοποιητική. Η υιοθέτηση ευρωπαϊκών θεσμών όπως είναι το συμπλήρωμα διπλώματος (Diploma Supplement) έχει γίνει σχεδόν αποδεκτή από όλους τους φορείς της ακαδημαϊκής κοινότητας. Έγκυρες εκτιμήσεις οδηγούν στον συμπέρασμα ότι τα ΤΕΙ είναι από τα πρώτα ιδρύματα που θα υιοθετήσουν το συμπλήρωμα διπλώματος.

Επιπρόσθετα, η χώρα μας είναι ο πρωταγωνιστής που συνέβαλε καθοριστικά στο να ληφθεί σοβαρά η έννοια της κοινωνικής διάστασης της εκπαίδευσης και να καθιερωθεί η εκπαίδευση ως δημόσιο αγαθό στη συνάντηση της Πράγας από τους υπουργούς των Ευρωπαϊκών χωρών. Εδώ αναδύεται το θεμελιώδες ερώτημα κατά πόσο η δημόσια εκπαίδευση ως κοινωνικό αγαθό με έντονα ποιοτικά χαρακτηριστικά μπορεί να

θεωρηθεί ως προϊόν και να υπαχθεί στο σύστημα της ελεύθερης αγοράς που αποτελεί το όχημα της παγκοσμιοποίησης. Το θέμα είναι ανοιχτό και συζητιέται σχεδόν σε όλα τα μήκη και πλάτη του πλανήτη. Μερικά από τα θεμελιώδη ερωτήματα που έχουν σχέση με την κοινωνική διάσταση της ανώτατης εκπαίδευσης είναι: Ποιος είναι ο αποδέκτης της εκπαίδευσης; Οι φοιτητές; Η κοινωνία; Οι φορείς παραγωγής ή οι εργοδότες; Ποιος πληρώνει για την δημόσια εκπαίδευση; Είναι ανταποδοτική η επένδυση κεφαλαίου που γίνεται στη δημόσια εκπαίδευση και πώς αυτό μπορεί να εκτιμηθεί; Σε ποιόν απευθύνονται τα αποτελέσματα της έρευνας που γίνεται στα Ιδρύματα της ανώτατης εκπαίδευσης; Στα παραπάνω ερωτηματικά η θέση της χώρας μας είναι ξεκάθαρη. Η εκπαίδευση ως δημόσιο αγαθό στη χώρα μας στηρίζεται σ' ένα σύστημα αρχών:

- Στην αρχή της δωρεάν παιδείας.
- Στην αρχή της υποχρέωσης της πολιτείας για τη χρηματοδότηση της εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων.
- Στην αρχή του κρατικού προγραμματισμού και ελέγχου.
- Στην αρχή της αυτονομίας και της αυτοδιοίκησης των Ιδρυμάτων της ανώτατης εκπαίδευσης και
- Στη συνταγματική απαγόρευση της ιδιωτικής ανώτατης εκπαίδευσης.

Στο πλαίσιο της προσαρμογής της Ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης στα Ευρωπαϊκά δεδομένα και με βασικό στόχο τη θωράκισή της απέναντι στην απέλαση της παγκοσμιοποίησης που υλοποιείται με την διεθνή εκπαίδευση εντάσσεται και η ψήφιση των νόμων 2916/2001 & 3027/2002 που σχετίζονται με τον τεχνολογικό τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης που μας ενδιαφέρει άμεσα.

Σύμφωνα με τον πρώτο και γνωστό σε όλους νόμο επέρχονται θεαματικές μεταβολές στην ανώτατη εκπαίδευση η οποία αποκτά ενιαίο χαρακτήρα με τους δύο διακριτούς και ισότιμους τομείς τον **Πανεπιστημιακό** και τον **Τεχνολογικό**. Η εξέλιξη αυτή ήταν απαραίτητη για την εναρμόνιση του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος τόσο με τις Ευρωπαϊκές όσο και με τις διεθνείς εξελίξεις, μια προσαρμογή απαραίτητη που θα λειτουργεί και ως ασπίδα προστασίας στην παγκοσμιοποίηση. Χαρακτηριστικά βήματα – άλματα που έχουν γίνει στο χώρο της ανώτατης Τεχνολογικής εκπαίδευσης που θα άξιζε να αναφερθούν για την πληρότητα του θέματος είναι:

1. Η δυνατότητα διεξαγωγής μεταπτυχιακών σπουδών στα ΤΕΙ.
2. Η προσέγγιση του ωραρίου διδασκαλίας μελών ΕΠ των ΤΕΙ προς αυτό των μελών ΔΕΠ των Πανεπιστημίων.

3. Η σύγκλιση των ακαδημαϊκών προσόντων και των δομών λειτουργίας προς αυτές των Πανεπιστημίων.
4. Η οριοθέτηση της Τεχνολογικής έρευνας.
5. Η συνταγματική κατοχύρωση της θέσης των Ιδρυμάτων στην ανώτατη εκπαίδευση.
6. Διευκολύνσεις και δυνατότητες απόκτησης ακαδημαϊκών προσόντων από τα μέλη του ΕΠ.

• Οι νόμοι αυτοί θα συμπληρωθούν σύντομα και με άλλους που έχουν σχέση: α) με τη δημιουργία εθνικού φορέα αξιολόγησης και διασφάλισης ποιότητας, β) τη δια βίου εκπαίδευση, και γ) με την έρευνα και τις μεταπτυχιακές σπουδές. Με την ψήφιση και αυτών των νόμων η Ελληνική ανώτατη εκπαίδευση αποκτά ένα σύγχρονο και ευέλικτο θεσμικό πλαίσιο που της επιτρέπει να κινείται με ασφάλεια μέσα στο Ευρωπαϊκό και Διεθνές εκπαιδευτικό σκηνικό.

Σαν κατακλείδα των όσων παρουσιάστηκαν παραπάνω, των προβλημάτων που σκιαγραφήθηκαν, των ερωτηματικών που προέκυψαν, των απειλών αλλά και των ευκαιριών που συνοδεύουν την παγκοσμιοποίηση σε σχέση με την ελληνική ανώτατη εκπαίδευση θα μπορούσαν να εξαχθούν τα παρακάτω συμπεράσματα.

Συμπεράσματα:

1. Στην επέλαση μιας επιδημίας οι παιδικοί λεονταρισμοί έχουν οδυνηρές συνέπειες και οδηγούν σε καταστροφικά αποτελέσματα. Ο μόνος σωστός τρόπος αντίδρασης που θωρακίζει και προστατεύει το σύστημα είναι ο μελετημένος, σωστά σχεδιασμένος, έγκαιρος και προληπτικός εμβολιασμός. Στην περίπτωση μας για την προστασία της ανώτατης εκπαίδευσης από την λαίλαπα της παγκοσμιοποίησης σωστός εμβολιασμός σημαίνει:
  - Σοβαρή μελέτη και εμπειριστατωμένη σπουδή της κατάστασης με τις πραγματικές της διαστάσεις.
  - Ενεργό συμμετοχή στις εξελίξεις χωρίς αστείες προκαταλήψεις, άσκοπους δογματισμούς και αναποτελεσματικούς λεονταρισμούς.
  - Θέσπιση κανόνων και δέσμης μέτρων για τη σωστή, αποτελεσματική και ωφέλιμη αντιμετώπιση του οποιονδήποτε εισαγόμενου «εκπαιδευτικού προϊόντος».
  - Θωράκιση της εθνικής ανώτατης εκπαίδευσης και του όλου εκπαιδευτικού συστήματος γενικότερα, με βελτίωση της ποιότητας έτσι ώστε να μπορεί να σταθεί με σοβαρότητα και επιτυχία μέσα σε ένα ανοιχτό σύστημα όπου η

ανταγωνιστικότητα καθορίζει ουσιαστικά τους κανόνες του παιχνιδιού.

- Ανάδειξη και τονισμός των χαρακτηριστικών πλεονεκτημάτων και της κοινωνικής διάστασης της δημόσιας εκπαίδευσης σε τρόπο που να πείθει ότι αποτελεί την απαραίτητη συγκολλητική ουσία προϋπόθεση για κοινωνική συνοχή και πρόοδο.

2. Στη Βρετανία ιδρύθηκε και λειτουργεί το **παρατηρητήριο της χωρίς σύνορα Ανώτατης Εκπαίδευσης** (Observatory on Bordless Higher Education). Έγινε για να στηρίξει τον εξαγωγικό της χαρακτήρα. Στη χώρα μας ένας παρόμοιος φορέας θα λειτουργούσε σαν υπερασπιστικός μηχανισμός της δημόσιας εθνικής ανώτατης εκπαίδευσης έναντι της εισαγόμενης.
3. Η ακαδημαϊκή κοινότητα και ιδιαίτερα οι φοιτητές είναι άμεσα υπεύθυνη για το εάν η παγκοσμιοποίηση αποβεί επιζήμια ή ωφέλιμη. Υποχρέωσή της είναι να ενημερωθεί πλήρως για τις νέες συνθήκες ανταγωνιστικότητας, τις νέες εκπαιδευτικές πολιτικές και τις νέες τεχνολογίες ώστε όχι μόνο να εμπλέκεται στις διαδικασίες ισότιμα με τους άλλους εταίρους της διεθνικής εκπαίδευσης αλλά να παίζει και πρωταγωνιστικό ρόλο προβάλλοντας τις απόψεις της και χαράζοντας νέους δρόμους.